

Q. 62, a. 1 (s. 103-104)

Odpověď

Je nutné říci, že svátosti Nového zákona nějakým způsobem působí milost. Je totiž zjevné, že skrze svátosti Nového zákona je člověk přivtělován ke Kristu, jak Apoštol říká o křtu v Gal 3, 27: „Vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli.“ Člověk se však stává Kristovým údem pouze milostí. [...]

A proto se musí odpovědět jinak. Jsou dva druhy účinné příčiny: hlavní a nástrojová. Hlavní příčina pak působí silou své formy, jíž se připodobňuje účinek. Jako například oheň otepluje svým teplem. A tímto způsobem může působit milost pouze Bůh, protože milost není nic jiného než nějaká sdílená podobnost s Boží přirozeností, podle toho, co čteme v 2 Petr 1, 3: „daroval nám vzácná a převeliká zaslíbení, abyste se tak stali účastnými božské přirozenosti.“ Nástrojová příčina však nepůsobí silou své formy, ale jenom pohybem, jímž je pohybována od hlavního činitele. Proto se účinek nepřipodobňuje nástroji, ale hlavnímu činiteli. Jako se například postel nepřipodobňuje sekeře, ale umu, který je v mysli řemeslníka. A tímto způsobem svátosti Nového zákona působí milost. Užívají se totiž z Božího ustanovení, aby působily milost. Proto Augustin v 19. knize spisu *Proti Faustovi*³¹⁵ říká: „Toto všechno – totiž svátostné obřady – nastane a přejde, avšak síla – totiž Boží – která skrze ně působí, trvale zůstává.“ Nástrojem ve vlastním smyslu se nazývá právě to, čím někdo působí. Proto také v Tit 3, 5 čteme: „zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu.“

Q. 62, a. 5 (s. 112-113)

Odpověď

Jak bylo řečeno,³⁴¹ svátost působí jako příčina milosti na způsob nástroje. Nástroj je pak dvojitý: a to jeden oddělený, jako například hůl; jiný však spojený, jako například ruka. Spojený nástroj pohybuje nástrojem odděleným, jako například ruka holí. Hlavní účinnou příčinou milosti je pak Bůh, k němuž má Kristovo lidství vztah jako spojený nástroj, zato svátost jako oddělený nástroj. A proto je třeba, aby spásonosná síla proudila z Kristova božství skrze jeho lidství až do svátostí.

Zdá se pak, že svátostná milost je určena především ke dvojímu: jednak k odstranění poškození vyplývajícího z minulých hříchů, které sice pomínou jako úkon, ale zůstávají jako vina; a dále ke zdokonalení duše v tom, co náleží k bohopoctě podle náboženství křesťanského života. Z toho je pak zjevné, co bylo výše řečeno,³⁴² že Kristus nás osvobodil od našich hříchů především svým utrpením, nejenom účinně a záslužně, ale i zadostučiněním. Podobně také svým utrpením zavedl obřad křesťanského náboženství: „sám sebe dal za nás jako dar a oběť Bohu,“ jak čteme v Ef 5, 2. Z čehož je zjevné, že svátosti církve mají moc zvláště z Kristova utrpení, jehož síla je s námi jaksi spojena přijetím svátostí. A na znamení toho vytekla z boku Krista visícího na kříži voda a krev, z nichž jedno náleží ke křtu a druhé k eucharistii, což jsou nejdůležitější svátosti.

Q. 63, a. 1 (s. 118-119)

Odpověď

Jak je patrné z řečeného,³⁶⁰ svátosti Nového zákona mají dvojí zaměření: totiž být lékem proti hříchům a zdokonalovat duši v tom, co patří k bohopoctě podle obřadu křesťanského života.³⁶¹ Kdo však je pověřen k nějakým vymezeným úkonům, obvykle je nějak označen, jako například vojáci, kteří byli přijímáni do armády, bývali ve starověku označováni nějakými tělesnými znameními, protože byli pověřováni k nějakým tělesným úkonům. A proto, jsou-li lidé svátostmi pověřováni k nějakým duchovním úkonům patřícím k bohopoctě, plyne z toho, že věřící jsou svátostmi označováni nějakým duchovním znamením. Proto Augustin ve 2. knize spisu *Proti Parmenianovu listu* říká:³⁶² „Když zbabělec zhanobil vojenské znamení na svém těle tím, že nebojoval, utekl se k císařově dobrotivosti. A poté, když snažně poprosil a obdržel milost a začal znovu bojovat, dává se osvobozenému a napravenému člověku ono znamení znovu, nebo se spíše uzná a potvrdí? Či snad křesťanské svátosti ulpívají méně než toto tělesné znamení?“

Q. 63, a. 3 (s. 124-125)*Odpověď*

Jak je patrné z řečeného výše,³⁹⁰ charakter je ve vlastním smyslu jakási značka, jíž se něco označuje jakožto určené k nějakému účelu. Tak se například označuje charakterem mince určená ke směnným účelům a vojáci jsou označováni charakterem jakožto pověření ke službě v armádě. Věřící člověk má pak dvojí pověření. A to nejprve a hlavně k požívání slávy. A k tomu je označován znamením milosti, jak čteme v Ez 9, 4: „Označ znamením na čele muže, kteří vzdychají a sténají nad všemi ohavnostmi,“ a ve Zj 7, 3: „Neškodte zemi, moři ani stromoví, dokud neoznačíme služebníky našeho Boha na jejich čelech!“

Za druhé pak je každý věřící pověřen, aby přijímal nebo předával jiným to, co náleží k bohopoctě. A k tomu je vlastním způsobem určen svátostný charakter. Celý obřad křesťanského náboženství pak vyvěrá z Kristova kněžství. A proto je zjevné, že svátostný charakter je zvláště charakterem Krista, k jehož kněžství jsou připodobňováni věřící podle svátostných charakterů, které nejsou ničím jiným než nějakou účastí na Kristově kněžství vyvěrající od samého Krista.

K námitkám

2. Svátostný charakter je realitou vzhledem k vnější svátosti a je svátostí vzhledem k poslednímu účinku.³⁹¹ A proto lze něco přisuzovat charakteru dvojím způsobem. Jedním způsobem podle pojmu svátosti. A tímto způsobem je znamením neviditelné milosti, která se uděluje ve svátosti. Jiným způsobem podle pojmu charakteru. A tím způsobem je znamením, které připodobňuje k nějakému hlavnímu představiteli, jenž je nositelem moci nad tím, k čemu je někdo pověřen. Jako například vojáci, kteří jsou pověřeni ke službě v armádě, jsou označováni znamením velitele, kterým jsou mu jaksi připodobněni. A tímto způsobem ti, kteří jsou pověřeni ke křesťanské bohopoctě, jejímž původcem je Kristus, přijímají charakter, kterým jsou Kristu připodobněni. Proto je charakter vlastním způsobem charakterem Krista.